دَ تور اوربل
تورو کمخو خبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَ يو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعري مې ستا و ښکلې کوږ نه کړه
زما په څېر له شاعرۍ کښې تا فرحت رو نه موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي خو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د نن نه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زه چې څه اوم هغه وم اداکار نه وم
زه اعتراف کوم چې ته دَ وخت يو لوئے فنکار وې
تا دَ رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړه کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظريو په شا خوبونه ليدلے
وخت او حالاتو نظريو دا سې زړې کړم
دَ زړه چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُو
په زړه پرهر وې خو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان خو نه وُو
زه درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ايستو

ما خپل غمونه که هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمدستي مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور اوربل
تور وکمڅوځیږي

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

به گران[illegible] صلاح الدین [illegible]

[illegible]

[illegible]

29. 10. 2008

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څو مره خوږې دي دَ تیرَو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُملې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

د هغو نیمګړو نیمه خواو ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړه
کښي لکه د یو طوفان راپورته شویدي
او بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پیغله	ایاز داؤدزے	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوپټو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
دَ تور اوربل تورو کمځو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
وروسته زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو تې غونډې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمځې شي		۴۹
ګلان تول ازغې از غې شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تويېدلې بې اختياره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګورې مُسکې شي	۵۷
دَ زړهٔ تسکين په مېخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما	۶۵
ستا دَ وصال په رنګينو کښې اوسم	۶۶
دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پېغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي دَ دنيا دپاره	۷۰
اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي دَ بلبلې خېسې	۷۲
راغې ماښام ډېر دَ غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلې دړېږي څه مُسکې څونه دي ۷۶

د نښې او ښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته او ګوري مُسکې نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوٗ ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

د اخو څه غم نه دے چې تېر ځې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د پېرې پریشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه	١٠٣
که هرڅو دې غم دَ حد نه په ورتېر شي	١٠٤
ستا د اوربل داپر پشانۍ مزه که	١٠٥
په محفل کښې بلېدې ته	١٠٦
د زړهٔ تسکين په مېخانو کښې لټوم	١٠٨
دُنيا دَ اُميدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکارې	١١٠
ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخنې	١١١
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې	١١٢
دا څو غلط دي چې خندلے نهٔ شم	١١٤
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	١١٥
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه	١١٦
په ښائسته مخ دَ شين خالے مې قسم	١١٧
دَ زړهٔ دَ غم رانه تپوس مهٔ کوئ	١١٨
څوک ورته سور څوک ورته شين وائي	١١٩
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه	١٢٠
ارمانونه چې مې خاورې شي اېرې شي	١٢١
سپوږمۍ مې سره خبرې	١٢٢
لږ څو مې پرېږده غمه	١٢٤
تعبير	١٢٦
واده	١٢٧
دمه	١٢٩
دَ ختېکو زمکې ته خطاب	١٣١

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې تۀ دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خيال داسې وزغوړدے چې دغه هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې دَ پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي - همدغه دَ حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مفهوم ئې دَ پېغلې په وجود کښې بيا مومي - دغه غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده - دغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټل او د مئينانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غبرولي دي - نو سره دَ دې ټولو خصوصياتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه ارځتې پېغلې ته په کاسیرو نظرو نو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مېین د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼل کېږي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم د غه ګڼل کېږي شوه - نو ننۍ زمانې دومره پېښ عیښت رونحوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشینې دور مصنو دومره عام کړو چې د فطرت پېبه ا انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېر شو او د اوهامو په خېړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کور دې وران او سې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ پوهېږم چې د نفسیاتو مباني ماهران به د ننني دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم د دې الهامي شعر تشریح په څهٔ دول کوي - خوزهٔ په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتو نې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند د پښتو نې آئینه ده) مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د اسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړې نه ليدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خيال د انساني هوَسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله يوه مجسمه ښکلا، يوه مسته نغمه کښې چې تل ترتله د هر قيد وبند نه په امان پاتې شوېده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وينې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خيال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخليق هم د پېغلې د خيال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه څېز وجود د رنګ او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغهٔ ئې اکثر د "کلې" په نامه مخاطب کوي يو مخصوص شخصيت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصوّر مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښايستتوب طلبګارې لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې ياده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "ياد" په رنګ رنګ نظريې قسما قسم فلسفې او بې سياله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنيادمو ايکې يو مرکزي خيال پاتې شوے دے - او هم دغه يو "مرکزي خيال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دليل دے فرق صرف دومره[٥]

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې دَ فکري تخلیقاتو یا د اوُهامي او اِلهامي وارداتو په پیکرونو
کښې لټوله او مغموم به هم دې دُنیا په پېغلو کښې لټوي۔
د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې پېغلو پټ کړے دے هم دَ
هغوئې نه به غوارې او لټوي به خو په د غه پېغلو کښې
هغه پېغله کومه یوه ده چې دَ مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې دَ پېغلتوب لټون چې نهٔ به
مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي دَ مغموم
دَ ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته دَ "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ژغونه یو ځائے کېږي۔
سره دې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور به وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ - مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې " زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکیایم د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوے کار کړے وي او د دې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي ـ"

دا څهٔ چې دا اوګورو چې د مغموم د غم اصل څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیها نه ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو داسې درد دے چې د دې درد د پیدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر - زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت نا قلاره ساتي - زما د خیال مرکز دا "پیغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه دا کوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومیږي چې د هغهٔ د شاعرۍ "زړهٔ پیغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د لیلیٰ "چې هغه یې حُسنِ کُل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ماته به ته څه دا رسي
زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کښې
روسي او لټون ئې هم په دغه خواږه شا پېغلو کښې کوي - او د
مونږ او قوي اُمید ئې نوي ځکه خو وائي

خوب خندا به په مغموم یا ئې حرام کړي
یوه پېغله به په پېړ اشي جینکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته
په یو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه
کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه
کورنۍ کښې پېدا شوے دے - نن صبا یې څه کم و زیات
۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د
هغهٔ سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے
چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوئ صفت ښکاري - دغه
وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره
قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په
حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته
وایم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم
او چرته چې فنکارانه خوبۍ وینم نو سند رې ئې وایم د لته
زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل
لوئ علم په زور کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئيل مې دا چې که د مغموم صيب د ورکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چا چې د هغه کلي ليدلے وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوي به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هيڅ د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ خو سره د دې هم د مغموم طبيعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خيال او فکر ملګرتيا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه يې د خپل ځان نه بيل شخصيت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه ليکم نو لکه چې د ځان ستاينه کوم - ځان خلق د هر چا نه ښه پېژني او زه مغموم د هر چا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه ليکم يا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رويه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هر څو يې هېر وم هېرېږي مې نه - او چې يې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غير جانبداره راى هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدايګو جهان نه دے چې هېر يې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

همغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي ـ په کلو کښې د پېغلې دیدار یا څو په ګودر کښې یا د کوڅې په چت او یا بیا د کلي د کورو نو د ديوالونه هم چيت وي نو کله ناکله د ديوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي ـ ؎

ځه خو یانه کړې په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تيږې مه زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي ځو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو همغه د مغموم نجونه چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ؎
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور لکه چې څنګښې اووېلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر او چت دے ـ همغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے ـ پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور ـ خو ..... مغموم هم څه ارمان لري ـ د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوسونه لري ـ راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري ـ وائي چې ؎
ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره یو ځمسوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله دغه پېغله په کلا هم اووېنې نو وائي چې

ـه ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم

زړهٔ دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم
د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب
ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري -
کهٔ شوکوې ئې یا بویوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل
هم د کتو د پاره پېدا ده - او یو معمولي ګل هم د wordswarth
غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورنجښي چې د بیان
نه ئې عاجزه وي - او شاید چې دغه زور احساسات په بنده
ځهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -
مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به
چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو ځکه خو وائي
چې: ـه دا پېغلتوب مو خدائے نصیب کړو پېغلو

زړهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

بو اځي د پېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي
بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې
فکر یو سې دځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم
وائي ـه

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه اووينې د کمانۍ راشي چې کښې ښکلې ولاړې دي - او چې څهٔ وخت په خود شي او پوهٔ شي چې دا خو ښکلې نهٔ دي بلکې سروې ولاړې دي نو اووائي چې د دې سروُو د چا ښکلې ښائست او ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلې ښکاريږي ؎

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکلـه جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهٔ يم چې سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نهٔ شي

ښکلو کښې د مغموم د خيال ښکله او سپينې چې ډېرو ورپسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې کوونک کړه څهٔ له ښکلو ته خبرې کړې

(يا) چې رنګينې تورې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ليکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پيکي. دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خيال اخلي وائې چې ے

ے

چې ئې ستا په تصور کښې کلې ييکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

دَ لوی پښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې ویناځیل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندلے شو نهٔ څهٔ او لیکلے شو څومره چې زموږ د ادب په معاصره دوره کښې ددهٔ په نورو همعصرو و پېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زموږ د هغو سړو نو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري۔

دَ مغموم صاحب دَ ژوند کړې کړې، لمحه لمحه دغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځوانۍ دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده۔ مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره ځار کړي دي هغه دَ ژوند ټولې مندې ټول زیارونه دَ پښتو له پاره کړي دي۔ څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغهٔ دا هر څهٔ دَ یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپیتو کالو راسې شاعري کوي - څو ورځې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څهٔ مثال کیدے شي چې دا دے په دې شپیتهٔ کاله کښې ایله اوس خپل د شاعرۍ ړومبے کتاب (د توره اوریل تورو ګمتو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زهٔ په دې خبره ویاړم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او ویښو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږ ته به ئې نهٔ وه لیږلي -

د عبد الله جان مغموم د شاعرۍ په حقله مونږ مجموعي راېې دا ورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ دده په شان شاعري دده نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو دا ده چې دده نه پس دده اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل کړي دي ولې یو څو دغهٔ د شعرو ادب د محفلونونه لرې پاتې کیدل او بل د خپلې شاعرۍ په تشهیر نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړي دي نو کهٔ د سینهٔ غورو فکر نه پس دا راېې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندله شي، د دغه صفت دده د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته. زما د دې خبرې نه دې ګوره هوګز دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبد الله جان مغموم تر ټولو لوئے، ړوئے او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تۀ کولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دادے چې کوم فطري روحاني خوږ ند ۀ او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراتۀ دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغۀ په زړۀ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم د دې پېغلې معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نۀ ده او ددې لوئے سوب دادۀ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نۀ هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو پاپېغله بنۀ مسته وه ځنو خلقو په دۀ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول. وې به يې د دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېر و شليدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانۀ ړولے شو. دۀ به وې زۀ د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زۀ دې د دومره لوئے ذات جل له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نۀ کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي. ښۀ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښۀ او پېغلې پېغلې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لپل پاملته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږ وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل څوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولي دي - او مینه به خلق په هردورکښې کوي، دَ مینې مزے دومره لږه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې ډیوې سره ترې ترې شي چې کښې مینې نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَدې بازار رنګ ونور هل چل او دَرونډ هاند وهڅې په خپل ځائے څو ددغه ردې اهمیت حېثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب دا سې دَ زلفو انګو او شونډو و صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ کړکړېږي نه "تاؤ" دي دهغهٔ اندازچې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې اوربل تورې وکمڅو څـــبرې
څومره څوږدې دي دَ تیرو څبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بــــنګړو څبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نودپوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په بېدارو سترګو ويلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي. څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے. د هغه نظريه مينه ده. د هغه مذهب محبت دے. د هغه کلے ټول جهان دے. د هغه کور د تصوراتو او دودونو د پولونو د قيد وبند نه مبرا دے. زه دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوي به دا شعرونه په ډومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوي د خپل ماحول د کوم مست رومانوي شاعر کلام لولي. هغوي ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري.

مغموم صاحب مينه خوروي. د مينې ونډې دے. د مينې شاعر دے، مينه د هغه ژوند دے. بې مينې ژوند هغه په ژوند نه بولي. هغه انسان سره مينه کوي، انسانيت سره مينه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلا سره مينه کوي. په خوانۍ کښې يې هم ښکلي خوښېده او اوس هم د هاغه سوچ په ډېوال ولاړ دے. هم هاغه تېره يې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے. داسې نظرياتي نه چې لکه د ډېر کار مرکزونو پسې ګرځي. داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې ارووي. ځنې نقطه چين به د مغموم صاحب د غه خوږ خواهي او په يو ځائے پوهې فکر او درېدنې ته "ګمراهي" وائي. خو زه هم د غه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم.

هر يو وار چې ورته ګورمه حېران شم.
کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ چې ته نه ئې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي کله شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوېدو اوېدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره ئې د فن خوګونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د ټکي ټکي نه ئې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه ئې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وبه چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي "ډېر بډه صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم دغه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو " شیفته " په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بڼې بڼې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هډو مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سړ کښې هډو په نظر نهٔ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراميو او ناروزګارۍ هغه د دغه " بهم " نه بې برخې کړې دے!

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په " لوپټو " " پیغله " لالیه او ګلۍ" باندې او دروي) او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سیوا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ ټنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

؎ چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو يانې چې پېغلو سپين پړوني راپه سر کړهٔ
دَ زلمو تېرهٔ نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زهٔ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما او نهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" نيم کښېو کړم دَ نور خط وخال جائزه يې تاسو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده دغه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده !

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کم څو خبرې

(زما هغه شاعرې چې مانهٔ چاپ کوله)

خدائے شته که درته دروغ ووایم چې ما دا خپله شاعري
نهٔ چاپ کوله - هیڅ د چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا
زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو
خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما د
یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمٰن سلیم خلاف په
اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وو "په
ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وو چې اے خلقو خبر شئ یو
درې شاعران میدان ته راوتي دي - د پښتو ادب ئې خراب کړو -
دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته
راګرځول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ د ګمراهانو
په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې
وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي
نسلونه به تپوس کوي چې "ولې معصوم صیب دې ځوانۍ دریاندې
داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقله او شعوره دې
نیغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سر شوے وې او د
پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بیړې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ، یو خوا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اوریدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

یو نرۍ غوندې مُسکا چې شایه سروشونډو خوځېږي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شابسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را نه هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او صباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه میله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته را غله. یو ځل چې د مردان کالج زلموته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزیدهٔ ټوپۍ لړه کیدې لاسونه پړقیدهٔ او زلمو او زلموټول هال په سر راخستے وُ.

مطلع داسې وه.

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي. منافقت په کښې نشته. ساده خبرې او ساده شعرونه دي. داسې شعرونه چې دَ اوریدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اورېدونکي یا لوستونکي په شعر باندې په سوچ کولو نه مجبوره وي بس چې شعر واوري او یا ئې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته اورسي او هلته ځان له ځائې پېدا کړي - زړه تاو راتاو خېږه نشم کولے - زړه د بهوسو لاندې او به نه شم بو تلے زړه ګنجلک شعرونه نشم لیکلے - زړه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه صداقت د پښتو زړو او ځوانانو خوښ او د شرانو ناقدانو ناخوښ وُو -

یوه ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو راته ئې اووے چې «مغموم جانه چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه ئې د هلکانو جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم» .... ما ورته وے چې سمه شاعري څنګه وي راته ئې وے چې «د ستا شاعرۍ کښې تشې شونډې - خالونه او لوپټې وي» .. ما ورته وې چې مولانا صېب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صېب لاړو په خپله مخه او زه خفه دلګیر ملامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې پس د اسلامیه کالج په خپل یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره وه، مولانا صېب ئې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زه سټېج ته اوختم نو مولانا صېب راته اووے چې څه کنه مغموم جانه څه لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واوري - نو بیا به ډېرې لوېټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا د ورېل دا پرېشانۍ مزه کـه
د تورو سترګو حېرانۍ مزه کـه
هرې تو چې پسې ګـنـاه کوې مه
څو مره توبو کېنې پښېمانۍ مزه که

او مولاناصیب

څوانه څوانۍ کښې د څوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اورېدو ستهونهانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولاناصیب هم مُسکے غونډې شو او سرې
او څوزولو چې کنې ستا څبرۀ رشتیاده -

نوزما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دادے چې ما څه
اراده کړې وه چې زۀ به خپله شاعري هیڅ کله نۀ چاپ کوم
خو نباغلے ایاز داوُدزے را پسې شوے وُو چې مۀ وېرېږه شاعري
دې چاپ کړه - اوس هغه د نن نه ډېرش کاله مخکښې وخت نۀ
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعري
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړې نو د آیاز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نژیله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابرته څوګنده کړه

نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو یوه شل مفحې

یوه مقاله یې را له په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومانی شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا ډېر ښېښې ته او درېدم خپل کړه وړه

مې په کښې او کتل څو خدا ئې شته که د شهزادګانو راکښې هېڅ

هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوېښو چقله

زما شعر ونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داوُدزي چې زما په

شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لې ده، نو صابرشاه

زما په مختلفو زنګونو کښې د لوېښې په ذکر یاندې بحث کړے

دے - دوا ړو یکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو

ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -

دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه

داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم

چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ

نه زما د تصور پېغله راوا خسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله

خپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې

نه وه ، هغه څو ساده یوده کلي والا پېغله وه د هغې څو

دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده یوده پېغله چې د

ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زهٔ يې ورته حيران کړم - رو دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما دَ شاعرۍ نه توله رنګ برنګي لويښتې راغوټې کړې - دَ دغه لوښتو نه يې تول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې دَ لوښتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دو اوَ قدردانو دا سې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د چپل کلي پېغله ښائېلې ده - دَ چپل چم او چپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

> ے ځهٔ خو بانه کړه په ديوال او ګوره
> ښائسته دکوڅې سره تېر پر مه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې دَ ثمرقند حسن ستائېلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شو ے وُ - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي
دي - ځینې کوڅې مې ښایېلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښایېلي دي او
نه مې د پېړنو پېړنو سړکونو صفت کړے دے - په کوهاټ کښې خپل دا شعر پېش
کوم - ؎ د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېدې

زه دا دعوې نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې
تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په تله برابره ده. د خپلې
شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ یې راته معلومې دي. خو سره د دې
معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا ځکه کوشش نه دے
کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه -
ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي -
خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش
کړې ده - ارمان دے که د دغه خبره د دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د
کمزورو باوجود هم د دغه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ما له یې "د ډېر
ښه" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو
"د تور اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده.
خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکې شینکې بیا غونه
په غورزنګ روانې سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان زمکه روستوري
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څښي په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور خونه په خونه
دشمنی دې چې خودبینې

د مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور د رور په مرۍ ناست دے
زوئے د پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپوان په زنګ کښې زنګ دې

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دې

لویه خدایه لویه خدایه
د اخته چل دے د اخته چل دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څوک له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې چیلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیاځېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څومره هم رنځور یم نو به روغ شم
څوکه زلفې دې په ما لږې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ښکو که څه پوی شوم
چې دې سترګو و بڼو کا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو تې غونډې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائېګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغسومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رِیله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
څو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړهٔ شکونه ویستل
هومره مې زړهٔ کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړهٔ سره صلاح کوَم
تا صحه بیا به ستا رضا کوَم

دومره خبر شئ چې مېن یم زړهٔ
نوره قصه به درته بیا کوَم

ددې دنیا خو ځکه بد يې شم چې
خیره سینه او صفا کوَم

د عشق سختئ او خندا کانې زما
لال یم اېرو کېنې هم ځلا کوَم

مغموم ته په کومو کندو سرتسوي
زړهٔ خو قصه دَ خپل اشنا کوَم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دې منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دې منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دې منم

ستا قېنچ مکېږ او ګل ورېنه خندا
د پېغلتوب څو تقاضې دې منم

د چا په شپې ورځې رنګینې وې څو
په ما رڼا ورځې تیارې دې منم

دا ناصحان چې تېرې ایستلې نه شي
د مغموم کلکې ارادې دې منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې
ځکه په توبو باندې پښیمانۍ شوې

ولې به د ستورو احسان متدنه یم
شپې مې د ېلتون چې پې آسانې شوې

تکې توري شپې د تنهایۍ زما
ما وې جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو توره شپې یې مسلمانې شوې

تنکي تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مسکا شوې ته
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدایږګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نه وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَوم
لاړته په کتو په اندیښنو تېرَوم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَوم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَوم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَوم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَوم

پېغلې آئینې ته په خندا ګڼې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَوم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَوي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایګو خوږې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

خو چې داغ مې په لمن باندې رانښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا خو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښې لار دې کښې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنژدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپړلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
څو دې ستوري وته دې ډېر بیګا ګڼه کړم

مېکده وته څو بیا مه وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کیږي
کنې پوانونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته تېښندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ږړو مېے دَ ژړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته ګورې ژاړې او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلمیتوب درکښې رسوا شي خاورې ایرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَ غاړې هار شي په دې طمعه طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کښکو کښې څوک کېږي
کلی هم سوبې سوبې شو په ليمو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدايګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را څخکښې موصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينه
چې دنيا د ټټکو ستورو ټوروشپو کښې څوک کېږي!

لوښتو باندې چې پېغلو سپين پړوني را په سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوښتو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېر بد و شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر يو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اې! ګلونو يوې پېغلې دا سې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخه ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن دے
مايُوسۍ پرې راخورې دي

هر يو ستوري ته چې ګورم
سُوراشکار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تيښې ترې خدائګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تښتېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووايه چې ګُلې
ته ماته خندېدلې که بل چاته خندېدلې

بې تانه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېروُنه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتداء کښې څۀ عجیبه شان قصه وه
زۀ تا نه شرمېدم ګُلې ته مانه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څۀ په خود نۀ دے زړګیه
خفه ترې نه په څۀ یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
ځکه اوګرځم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور او ربل کېښې ايښودو دپاره ګلې
څو تنکي کلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپين ئې نظر ئې راله نه کړي د نظره
هر وختې اې ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نه کمېږي په زړا به څنګه کمې شي
څو رونبکي څو نه دي سېلابونه راسره دي

مغموم يواځې نه دے فکر مه کوه ملګري
که ته نه راسره نه ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګی د چا مئین په یکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زور بل کښې څه له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې دنیا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کۀ مینه او مېن نۀ وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې کلۍ
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړۀ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکې شي
کله کله چې غصه شي سره بجې شي

ستا ښائست او ښغلتوب ته یې چې پام شي
هره سروه د چمن ښغله جینۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې یې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانۍ شپې بېدې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدائګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅۍ شي

چې خیره د مطلب مخې لــــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کــکۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

تهول کېږ چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زړهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغمومَ په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان تور تیارهٔ شي تور شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د رنګینۍ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي دې چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
گرېوانونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

يې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست شم دَ پازيبو دَ شرنګا سره
يا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خدايږو هيڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

يو څه زما زړه داسې دړزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

واخله اې مغمومه دخوانۍ مزې
روستو به بيا ګورو دَ عقبى سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اوښه شوه
نن مې د زړه تسلي بیا اوښه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اوښه شوه

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اوښه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اوښه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اوښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو تو بې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دې ګورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زهٔ خو اے دېباره دومره پوے شوم
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما څو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا د ښېغلو په کمڅو کېنې اوسم

ستا د پښن ښب په هر يو شنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا ښېغلتوب مو خدائ نصيب کړ ښېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوبدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا ګوهي ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور يې د خېبر تږې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه يادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مينې اور و چې ايرې ستا د کوڅې شوې

هر يو غشے اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په خوا ځي
سپېلنے شم د يار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدائے خبر دے چې دا څه وو
هم مې سنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې د اته ګرانې کړې
تورلې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ځې داله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ځرګندې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغموم ناداني ریشه وي
خدایه تورلې یو هې مې ناداني کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدایږګو غمونه راله نور راکوي

و هم چې په زلفو کېنې دې پټ شمه زه
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه خوښه کوله نه شي
نو جوابونه ځکه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګي
راله په خوږ زړګي ټکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوهې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټے غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے یم خو
یم لېونے څهٔ مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
کلۍ تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څونډ دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحۍ په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپېدا شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يُې
سرې لمبې يُې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرود څکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب وو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د لېلى خبرې
څومره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښائي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شمېرې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پائيلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا دپاره
ښایې خندا د پرهرونو سره

ځمه تسبې نخلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره روکړل
خدایګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو یې چې ناقلاره کړمه
خدایږو یا دونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیرې منمه ګلې
دا پرېشانې په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا یې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې راوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم نه زهٔ
غم دَ بېلتون کښې به کړېږم نه زهٔ

څهٔ خو با نه کسره په دېوال اوګورهٔ
ستا دَ کوڅې سره تېرېږم نه زهٔ

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېږېږم نه زهٔ

په حقیقت دَدې دُنیا پوے شمه
چې ادېرې سره تېرېږم نه زهٔ

مخ دې راواړه وه دېاکړه ګُلې
دَ زلفو شپو کښې دې وېرېږم نه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله ژړېږي څه مُسکي خو نه دي
مړاوي کلونه دي غوټۍ خو نه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خماران دي څه کمڅي خو نه دي

ځکه خو ئې زه داسي بې واره تویوم
اوښکي مي خپلي دي پردۍ خو نه دي

څه شوه چي زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښي دا څه کمزورۍ خو نه دي

هسي به ژاړي لا مُسېږي ولي
سترګي ناپوهه لېونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نهې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې تو کېږدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دې کې شپې ورته د ستوروهم پسخېږي
زړه ګلونه ئې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوې خبر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرور کېږې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځه
برکت مې دې خدائے ورچوي په تلو کېږې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکۍ کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوځیم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي څو ښکلی نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونی نهٔ شي

دا دَ غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې خوره چاته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وایه څهٔ ماته دَ ربیار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو نورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پیغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې یې د پیغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټي شان زړګي کښې ګلې
دارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نه شوې
مغموم که اوښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

څمه مېکدې ته لېونې دې هلته ډېر
نورې تنهایی په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے رو ارادې مې هم ژوندۍ
نورې لوږې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځوانۍ په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر یو څیز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوپټې چې دا له را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ټې شمېر را نه خطا شي

ستا پوټې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري نحو ویده شول په ارام شول
زه به ویخ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د ننګینې ښکاري
ګل په خندا، کلی مُسکی ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستي ښکاري

د سترې زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګی ښکاري

صراحي ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکی ښکاري

دَ پیغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پیغله لیونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځیرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په درشل د پېغلتوب ئې قدم کېښو
اول ګل وو اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېږي

د زړونو رڼا هغه خاورينې کوټې
دَ کهکشان نه خو رڼې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

تهٔ چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کېږي
زه یمه روان د ژوند په هغې مرحله کېږي

هلته ستا غوږونو کېږي دو رونه په تالې وو
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کېږي

یو پسرلې څه چې پسرلو کېږي خدایګو نشته
دومره رنګینۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کېږي

ته چې را ښکاره شي او زړګې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دې د توبو نه خو خدایه ټول عمر له خلاص کړم
ته لې مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځای شوي خدایه زړه ورته حیران یم
دومره ځېر غمونه دې وړه غوټۍ سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړه په ادیره کښې

نن که چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئین شي د یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوځې
ډېر دي لېونۍ دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاوۀ راته سروتمکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړۀ پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زېر زېر ورته کتلې نشو
په دتهو مې ژړلې نشو

زړهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکې شراب مې هم څکلې نشو

ما وې چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلې نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلې نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې ګورې
دا پتنګان مې هم زغملې نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

92

ډېر لمسونو نه راته شوی دي خو
د رقيبانو مې منلې نهٔ شو

ستا د راتلو په انتظار کښې کُلې
د آسمان ستورې مې شمېرلے نشو

چې د راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلے نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړه
او هغه هم په مېکتون دې راکړه

دا علامه د بل طوفان ده بوږې
چې یو پېښې غونډې سکون دې راکړه

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړه

خدایه همت هم د فرهاد راکړه چې
غم لکه غر د بېستون دې راکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

94

هغې له هم خوځې د لیلی ورکړه نو
ماله جنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے جوړ به تریخ دے خوږ سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړه مئین کړے وو
بیا د فراق دا شوانخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوه ساقي نن راته نا مَکوه
مَکوه دا ظلم ناروا مَکوه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
داسې خبرې راته بیا مَکوه

زړګیه نن خو په آرام يې کنه
پرېښده غمونه د صبا مَکوه

کوه ستم چې څومره کولې شې ته
زما د غم هډو پروا مَکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسې قیصې ورته ته بیا مَکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېرَوم
خدائګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسويلي زما شعرونه د نهې اوښکې قافيه شي

يو نرۍ غونډې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدايه ډيوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږده چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غونډې ښکارېږي دا دُنيا راته هم خدايږو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هيڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لويه خدايه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واغظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې میکده شي

مونږ د ذرهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستورې را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُڅښشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
ویم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلهٔ غمونه جوړې نوې راغلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دوه دې غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسويلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوهٔ شوم اِيله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا یې کو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم څو خدائې سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادېږي ځوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختۍ مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه را ته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغموم
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې دهغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې را روانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به ئې ښه شوے وې نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
داسې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره بله شه چې
دا پتنګان دلې دلې شي کنه

را ځه ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تانه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځای شي څېرکي څېرکي
چې را په یاد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشیر

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به مې ذره نه یو ساعت له هم ته روځې
نو مغموم دې له خپل خدایه ځني هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کړمه زه
غم څو ځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حیران یم چې دا زړه مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د رورېل داپر پښانۍ مزه که
د تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

څوانه څوانۍ کښې د څوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا يمه زه

سينه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
کنې مېن خدا ئېګو په تا يمه زه

د نجيان پردي خندا به څه کړمه زه
نجيله نجيل څان پورې خندا يمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې تهٔ کهٔ په قبر ژړېدې تهٔ
نن څو خدائېګو کهٔ اے شمعې د مدام په دنګې وې تهٔ

زهٔ به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کهٔ اوربل کښې مې اېږدې تهٔ کهٔ ګمځو کښې مې ټومبې تهٔ

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائېنې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې تهٔ

ستا راتلهٔ یو زلزله وه، ستا راتلهٔ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لا څهٔ حال وي چې محفل نه څهٔ وځې تهٔ

زهٔ به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو کهٔ ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې تهٔ

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو ژړو نشې کسېږې
هسې نه چې چرته توے شي څهٔ لږې بل خوا اړوې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وایې چې په خوله به لاس ایږدې تهٔ

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل اوشي نو زهٔ یوے شمع چې راځې تهٔ

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نږدې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پېمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زه درته یادوم ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځوانۍ دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وې کُلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څۀ ورانه غوندې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غوندې ښکاري

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه څکه حېرانه غوندې ښکاري

نشته دے خوشبوئې جوړې سپرلیه ستا په کلو کښې
څکه خو بورا هم سرګردانه غوندې ښکاري

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څۀ ستومانه غوندې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېرشي
څوانۍ کښې خو توبه راته څۀ ګرانه غوندې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنه دې انکار د اقرارونو ځني
څه وعدو څه لوظونو ځني

ستا د دې څنګ او سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس په خلاشوو ګلې
بنه دې وصال د فرقتونو ځني

ګلونو هم چل د خندا زده کړلو
زما د زړه د پرهرونو ځني

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
د مندو ترړو تدبیرونو ځني

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

چې د پېغلو د بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزنهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم دَ بيلتون کښي ژغملے نشم

دَ بدنامۍ ويره دې ما سره ده
کښي څهٔ زهٔ درته کتلے نشم

زهٔ چې دَ سوال سره عادت نهٔ يم
ځکه څو تا نه څهٔ غوښتلے نشم

زهٔ دَ وصال ولې دُعا اوکړم
ځپله خپل غم څو زياتولے نشم

دَ شوګيرو په ګواهۍ کښې ګُلې
دَ آسمان ستوري را بيللے نشم

کهٔ غم دې غر وي هم خوشحال يم څو
سپک وبنا دې زهٔ اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چې ته پرېشانه شي
څکه خوشنګ ترې هم یادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جاموښه کوي

چې ته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما به احسانونه کوي

ستا چه ایې د کښې څه خیر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره غُنچه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څنګه د مسکن مسته
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې یې ځواني په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سپرلي کښې ټول ماحول سرور سرور شي
ماتول بيا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالات نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ دَ غمِ راته تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمِ راته تپوس مهٔ کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خمِ راته تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسمِ راته تپوس مهٔ کوئ

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي دَ ادیرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم دَ مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندی نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څه اوړې غوندې شوې
بیا به ماتېږو زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زه اوستایم
خدائېګو آئینې ته ولې ړندې دي راځه

نن که زما سر روستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نوګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خوځ شي

تصور د لوپټې چې راله   ورا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زۀ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تۀ زما ته
را پیدا چې مېکدو کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدای دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خیال په دنیا کښې دَ سپوږمۍ سره ټوخبنۍ)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې لېونتوب مې قسم

چې دَ بیلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړه ته مشغولا غوندې وې
ځکه چې ته مې دَ لیلی غوندې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسیدونکې غوندې
دَ دې دُنیا نه شرمیدونکې غوندې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدایګو چې احسان منمه
لوئے یې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایئ او شوګیرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نښه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نښه ده

ځکه چې نن زما لېلئ راځي
د دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

ښه خوږې پرېږده غمه   چې ښه ساه واخلم
چې ښه ساه واخلم   نو بيا به تا واخلم

ورکوټې زړه دې زما   دا اُميدونه پکښې
بيو تنکې زړهٔ دې زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لید وته ګورې   زړهٔ ناقلاره يمه
نه چې نااُميده ګورې   زړهٔ دَ بېهاره يمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زړهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مينې   څهٔ دَ وفا واخلم

ښه خوږې پرېږده غمه
چې ښه ساه واخلم

چې ښه ساه واخلم
نو بيا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بیَسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پر درونډ وي نو هم پېټے به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سیرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کېښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غوندې

دَ خوښ زړګي يو ترانه غونټه کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غونټه کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامراده زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوانۍ د دوست سید صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې وُلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دي نشه نشه غوندې

نه صرف نشه نهٔ دي، دي ټکه ټکه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې

سهرې ته کتے نشي دي د زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دي بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څېره دَ صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلاَ

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې دپلار د حسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې
څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدّعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به یې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه په روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي
دا ډرونه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته یې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

پیکے او پیشکش : عبد الله جان مغموم
دَ وادهٔ نېټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه نندا ره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر ترې ښبنو ادا شي ته
اونخوري چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر ترې ښبنو ادا شي ته

تېږه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
دکه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
دکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کانکو چکو شي
وار درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکو چکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لختئ ده
لختئ ترې هم سختئ ده
هره يې ادا دې دَ قيامت ښکښونه سختئ ده
سختونه هم سختئ ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته
او وهې سانګونه په څهٔ چل هلے دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته يل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې دَ سازونو دَ چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ دَ هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نهٔ دي دَ شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختټکو مزکې ته خطاب

اې دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تيګو تورو غرونو مزکې

اې دَ همّت دَ خزانو ميرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهيونو مزکې

دَ پښتو مورې دپښتونه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اې دَ چمن اې دَ ګُلشن خاوُرې
اې دَ ختټکو دَ وطن خاوُرې

اې دَ غيرت دَ افسانو ميرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غيرت مورې دَ غيرت نه ډکې
اې دَ ختټکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازیان داسې توره زن راوړي

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
شاړو میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ـ ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَس په تا ښېښي دي
تا دَ شفقت نه په سینې اېښې دي

خټک زلمي تا باندې سر اېښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیگر اېښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږ مه زهٔ
کهٔ تپوس کوم گنهگارېږ مه زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روږې تږې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library